

AKT NUTQIDA AUTENTIK MATNLAR YARATISHDA SOHAGA BO'LGAN LEKSIK BIRLIKLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10823715>

Assistent **Ibragimova Muharram**

Andijon mashinasozlik instituti

O'zbek tili va adabiyoti kafedrasida assistenti

tel: 998979984722

Email:imuxaram@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqola podkastning asoslanishini tushuntiruvchi haqiqiy matn bo'lib xizmat qiladi. Tadqiqotning maqsadi haqiqiy dunyoga sho'ng'ishda professional darajada ingliz tilida so'zlashuvchi podkastlarning qiymatini aniqlash edi. Bunga ona tilida so'zlashuvchilar tomonidan axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali tegishli bilimlarni ifodalashda podkastlarning mohiyati va roli masalasini hal qilish orqali erishildi.

Kalit so'zlar

autentiklik, autentik matn, diskurs, podkast, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, leksik birliklar.

Zamonaviy tilshunoslikning amaliy jihati til tizimining fragmentlarini undan oqilona foydalanish aspektida ko'rib chiqishga funksional yondashuvni faollashtirishni taqazo etadi. Eng yangi axborot texnologiyalari nafaqat inson hayotining barcha javhalariga kuchli ta'sir ko'rsatib, uni barcha turdagi interfaol qurilmalar bilan to'ldirib, osonlashtiribgina qolmay, balki barcha sivilizatsiyalashgan tillarning lug'at boyligini to'ldirishda ham qudratli salohiyatga ega.

Shunday qilib, axborot kommunikatsiya texnologiyalari - "Axborot va kommunikatsiya texnologiyalari" (keyingi o'rinlarda AKT deb yuritiladi) orqali professional nutqning tez yangilanishi mavjud. Professional chet tilini o'rgatishda AKT ning ta'lim ustuvorligiga shubha yo'q.

Yangi AKT nominatsiyalaridan biri podkast bo'lib, so'nggi paytlarda juda mashhur bo'lib borayotgan audiovizual texnologiya turi hisoblanadi.

Merriam-Webster lug'ati terminologik podkast nominatsiyasini quyidagicha belgilaydi:

1) "Internet orqali avtomatik yuklab olish uchun raqamli formatda taqdim etilgan dastur (musiqa yoki nutq bo'yicha)" / "Internet orqali avtomatik yuklab olish uchun raqamli formatda mavjud musiqa yoki nutq shaklidagi dastur";

2) "radio yoki teleko'rsatuvga o'xshash, lekin Internet orqali yuklab olinadigan dastur (masalan, musiqa yoki yangiliklar dasturi)".

Kembrij inglizcha lug'ati podkast atamasini ikkita ta'rif bilan kiritadi:

1) "Internetdan yuklab olishingiz va kompyuterda yoki MP3 pleerda o'ynashingiz va kompyuter yoki MP3 pleerda o'ynashingiz mumkin bo'lgan raqamli formatda saqlanadigan radio dastur";

2) "Internetda uni tinglashni yoki tomosha qilishni istagan har bir kishi uchun joylashtirilgan eshittirish"

Podkasting / podkasting hosila atamasi - "odamlar internetdan yuklab olishlari mumkin bo'lgan radio dasturlarning raqamli yozuvlarini yaratish jarayoni" / "odamlar Internetdan yuklab olishlari mumkin bo'lgan radio dasturlarning raqamli yozuvlarini yaratish jarayoni" - bu bilan bog'liq. podkasting/podkasting atamasining birinchi leksik-semantik varianti.

Oksford ingliz tili lug'ati podkast atamasini bir ma'noli sifatida ko'rsatadi: "Internetdan olinadigan va kompyuterda yoki o'zingiz bilan olib yurishingiz mumkin bo'lgan qurilmada ijro etilishi mumkin bo'lgan raqamli audio fayl" / "raqamli audio faylni yuklab olish mumkin. Internet va kompyuter yoki portativ qurilmada o'ynang.

Ushbu lug'atda biz podkaster atamasini topamiz - "audio yoki video yozuvni yaratib, uni Internetga joylashtirgan shaxs" / - "audio yoki video yozuvni yaratib, uni Internetga joylashtirgan shaxs".

Podkast atamasi birinchi marta 2004 yilda The Guardian gazetasida paydo bo'lgan, u erda jurnalist Ben Hammersli havaskor radioda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan "bum" haqida yozgan va u erda barcha zarur omillar borligini ta'kidlagan: mashhur bloglar, dasturiy ta'minot ishlab chiqarishning mavjudligi va barcha turdagi MP3. futbolchilar. Ushbu yangi tendentsiyani ifodalash uchun u bir nechta nomlarni taklif qildi, ulardan biri podkast edi.

Podkasting va podkast terminologik nominatsiyalari o'rtasidagi hosilaviy bog'liqlik V.M. Leychikning atamaning "lingvistik substrati" tushunchasi, unga ko'ra terminologik bo'lmagan so'z va atama bir-biri bilan chambarchas bog'liqdir. Demak, podkast so'zining belgisi va belgisi uning ingliz tilining leksik tizimiga mansubligini bildiradi.

Shuningdek, "mantiqiy superstratum, ya'ni tushunchalar tizimidagi umumiy - mavhum yoki xususiy tushunchani ifodalash imkonini beruvchi mazmunli

xususiyatlar; terminologik mohiyat, ya'ni atamaning inson bilimi yoki faoliyatining ma'lum bir maxsus sohasini tavsiflovchi nazariya elementi funksiyalarini bajarishga imkon beruvchi mazmunli va funksional xususiyatlari".

Jahon tillari tomonidan podkast va podkast atamalarini o'zlashtirish jarayoniga ekstralingvistik omillarning ta'siri shubhasizdir. Podkasting aslida 2004 yilda MTV sobiq jokeyi Adam Kerri va dasturiy ta'minot ishlab chiqaruvchisi Deyv Viner iPodder deb nomlangan dasturni yozganlarida ishlab chiqilgan bo'lib, ular iPod'lariga internet radio dasturlarini yuklab olish imkonini berdi. 2005 yilda ushbu turdagi audio resurs yirik kompaniyalar tomonidan qo'llanila boshlandi, o'sha yili podkast atamasi Yangi Oksford Amerika lug'ati tomonidan "Yil so'zi" deb e'lon qilindi.

Podkastlarning o'ziga xosligi ularning kuniga 24 soat, haftada 7 kun, ya'ni inson uchun qulay bo'lgan istalgan vaqtda mavjudligidadir. Ijtimoiy tarmoqlar har bir insonning hayotiga kirganidek, podkasting ham vosita sifatida keng tarqalish yo'lida. Podkastlarning juda ko'p turlari mavjud, ular orasida og'zaki nutqning eng keng tarqalgan turlari mavjud:

- 1) yakkama-yakka suhbat (yakkama-yakka suhbat);
- 2) monolog (yakkaxon sharh);
- 3) bir necha taklif etilgan mutaxassislar bilan munozara-intervyu (panel);
- 4) ilmiy hikoya qilish (badiiy bo'lmagan hikoya qilish);
- 5) badiiy adabiyot o'qish (badiiy hikoya qilish).

Birgalikda o'tkaziladigan podkastlar mashhur, shuningdek, professional chet tilini o'rgatishda har xil turlari muhim ahamiyatga ega bo'lgan ta'lim podkastlari: o'rgatishdan tortib, o'rganilayotgan tilni bilish darajasini oshirishgacha, turli sohalaridagi haqiqiy intervyular, muhokamalar va yangiliklar maqolalarigacha. .

Professional chet tilini o'rganishda haqiqiy materiallardan foydalanish talabalarga akademik bilimlar va ularning real kommunikativ vaziyatlarda ishtirok etish qobiliyati o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishga yordam beradi, ularni "maqsadli til madaniyatiga" yaqinlashtiradi va bu o'quv jarayonini yanada kuchaytiradi. yoqimli va foydali, va shuning uchun rag'batlantirish ".

Podkastlarning haqiqiyligi, birinchi navbatda, authentic so'zining semantikasi bilan oqlanadi - "haqiqiy va haqiqiy ekanligi ma'lum va nusxa emas" (lit. "haqiqiy va haqiqiy, nusxa emas"); authentic "(gr. authentikos) - asl, asl manbadan kelgan". Ikkinchidan, haqiqiy matn kontseptsiyasining hozirgi kengayishi til o'rganishdan tashqari har qanday maqsadda yozilgan tilning audio, video, teledasturlar va boshqa har qanday til manbalarini asl materiallar sifatida ko'rib chiqish imkonini berdi.

Darhaqiqat, suhbatlar muhokama qilinayotgan masalalar uchun optimal bo'lgan faoliyat sohasidagi marketing nominatsiyalarini o'z ichiga olgan kontekstlarga asoslanadi. Misol uchun, boshqa tilga aniq tarjimai bo'lmagan va qo'shimcha tushuntirishlarga muhtoj bo'lgan rentabellik iborasi bu kontekstda "hosildorlikni boshqarish" ma'nosini amalga oshiradi. Shuningdek, "hosildorlik" semantik komponentini boshqarish - "hosildorlikni boshqarish" atamasi bilan birgalikda topish mumkin.

"Yoqilg'i mehmonxonasi marketingi podkasti" mehmonxona sanoatining so'nggi yangiliklari va voqealarini muhokama qiluvchi haftalik podkastlarni o'z ichiga oladi.

Har hafta Fuel kompaniyasining bir guruh iqtidorli mehmonxona sotuvchilari o'z fikrlari bilan o'rtoqlashish uchun uchrashadilar. Har bir epizod har qanday mehmonxona mijozlar oqimini oshirish va marketingni yaxshilash uchun foydalanishi mumkin bo'lgan amaliy maslahatlar va taktikalarni taqdim etadi. Yoqilg'i mehmonxonasi marketingi podkasti mehmonxona sanoatidagi eng mashhur podkastlardan biridir.

Ushbu misolda predlogli fe'llarning faol ishlatilishi, ayniqsa ishbilarmonlik nutqida alohida ahamiyatga ega: fe'l bilan noto'g'ri predlogni ishlatish ma'noning o'zgarishiga va fikrning noto'g'ri uzatilishiga olib keladi: to focus for / on - 'diqqat, diqqatni biror narsaga yoki kimgadir yoki'; muloqot qilish - 'e'tiborga olish', 'muloqot qilish', haydash uchun - 'tarqatish'.

Yuqoridagi sahih matn zamonaviy turizm industriyasi dunyosida juda muhim bo'lgan qisqartmalar bilan to'ldirilgan, chunki raqamli texnologiyalar barcha sohalarga mustahkam kirib borgan: UNAP - universal (yoki URL) nomi, manzili va telefon raqami; URL - universal; API - amaliy dastur interfeysi. Ushbu qisqartmalarining semantikasini bilish va ularni nutqda to'g'ri ishlatish, shubhasiz, sayohat sohasi mutaxassisining kasbiy darajasini oshirishga yordam beradi.

Shunday qilib, ona ingliz tilida so'zlashuvchilar - turizm sohasidagi nufuzli mutaxassislarning og'zaki yozuvlarini taqdim etuvchi ingliz tilidagi podkastlarning ahamiyati ularning mavjud bilimlarni, so'nggi ma'lumotlarni AKT orqali ifodalashdagi roli bilan belgilanadi.

Kontekstli tahlil turizm industriyasining marketing nominatsiyalari tarkibining lingvistik xususiyatlarini aniqlash, ona ingliz tilida so'zlashuvchilarning professional nutqidagi yangi tushunchalarning o'z talqinlarini aniqlash, faoliyat va fiksatsiya sohaslarini farqlash imkonini berdi. Ingliz marketing terminologiyasi.

Ingliz tilidagi podkastlarning haqiqiy matn sifatidagi lingvistik, kognitiv, ijtimoiy-madaniy ahamiyati talabalarning chet tilining kasbiy sohasiga singib ketishini kuchaytiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Zaharenko E. N. Novyj slovar' inostrannyh slov [Chet el so'zlarining yangi lug'ati]. Moskva: Azbukovnik, 2008. 568c.
2. Lejchik V. M. (1989). Predmet, metody i struktura terminovedeniya. Moskva, 1989. S.7
3. Kembrij lug'ati. Mavjud: <https://dictionary.cambridge.org/ru/dictionary>.
4. Makhsudova H. Methodology of studying units of the lexical level. Finland Academic Research Science Publishers Volume-12| Issue-2| 2024 Published: |22-02-2024 p.117-122
5. Merriam-Webster lug'ati: Amerikaning eng ishonchli lug'ati. Mavjud: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/>.
6. Oksford o'quvchilarining lug'atlari. 2019-yil 25-oktabrda olindi. Mavjud: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>.
7. Tovus M. (1997). Haqiqiy materiallarning EFL o'quvchilarining motivatsiyasiga ta'siri // ELT jurnali. jild. 51 (2). R. 144-145.
8. Widdowson H. G. (1990). Til o'qitishning aspektlari: Oksford: Oksford universiteti nashriyoti.